

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus
PL 236
20101 TURKU

LAUSUNTO

Pvm 6.10.2025
Asia KEHA/28670/2025

Ympäristöministeriön kirjaamo
kirjaamo.gov.fi

Viite: Ympäristöministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta Valtioneuvoston asetukseksi
tulosperusteisen tuen pilotoinnista maatalouden vesiensuojelussa
VN/6769/2025

**VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA
VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TULOSPERUSTEISEN TUEN
PILOTOINNISTA MAATALOUDEN VESIENSUOLUSSA**

Varsinais-Suomen ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksesta.

Tulosperusteisen tuen pilotointi on tärkeä osa tulevaisuuden vesiensuojelutoimenpiteiden kehittämistä entistä vaikuttavammiksi. Saaristomeren valuma-alue sopii hyvin pilotoinnin kohdealueeksi, koska alueella on intensiivistä maataloustuotantoa ja sitä kautta myös maatalouden osuus merialueen kuormituksesta on merkittävä.

Pilotoinnin keskeisin tarkoitus on testata tulosperusteista tukea menetelmänä, mutta Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää myös tärkeänä, että samalla pyritäisiin vesiensuojelun kannalta mahdollisimman vaikuttavaan lopputulokseen kohdentamalla tuen haku kokonaan tai osittain Saaristomeri-ohjelman painopistealueille Aurajoelle, Paimionjoelle, Kemiönsaarelle, Uskelanjoelle ja Mynäjoelle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että tulosperusteinen avustus tulisi kohdentaa tarkemmin korkean ja arveluttavan korkean viljavuusluokan pelloille. Kuten perustelumuiistiossa todetaan, ovat peltojen keskimääräiset fosforiluvut laskeneet viime vuosina. Fosforipitoisuuden alentaminen ei ole tarkoituksenmukaista lohkoilla, joilla fosforia on jo valmiiksi niukasti, sillä fosfori on myös viljelykasvien sadon tuoton kannalta tärkeä ravinne. Eurofins Agro - Viljavuuspalvelun koko maata kattavat fosforianalyysitulokset osoittavat, että alimpien fosforiluokkien osuus on kasvanut ja korkeimpien luokkien osuus puolestaan laskenut vertailtaessa vuosien 2001–2005 ja

2016–2020 tuloksia. Tämä kehitys tukee näkemystä siitä, että toimenpiteet tulisi kohdentaa erityisesti korkeimpiin fosforiviljavuusluokkiin. Korkeimpien viljavuusluokkien fosforipitoisuutta alentamalla voidaan saavuttaa merkittäviä vesiensuojelullisia hyötyjä. Asetukseen tulisi kirjata: ”Kokeiluun haettavan lohkon viljavuusluokan tulee olla korkea tai arveluttavan korkea.”

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että tukien kumuloituminen ja de minimis –asetuksen rajoissa pysyminen näyttäisi asianmukaisesti huomioidulta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus haluaa tuoda esiin, että näytteenoton kustannukset voivat muodostua merkittäviksi. Esimerkiksi tilanteessa, jossa lohkoilta otetaan 10 maanäytettä hehtaaria kohden, nousevat maa-analyysikustannukset keskimääräisillä analyysihinnoilla noin 150–160 euroon hehtaarilta (Lähde: [Eurofins Viljavuuspalvelu hinnasto maa 2025 uusi alv.indd,maanaytteiden-tilauslomake-seilab-suomi-ruotsi-1.2.2025-31.1.2026-1.doc](#)). Mikäli näytteitä otetaan 20 kappaletta hehtaarilta, ylittävät näytteenoton analysointikulut 300 euroa hehtaarilta. Näytteenoton kokonaiskustannuksiin on lisäksi huomioitava virkатыönä tehtävä maastotyö, päivärahat, ajoneuvokustannukset sekä näytteiden postitus. Näytteenotto toistuu kolmen vuoden kuluttua uudelleen, mikä tuplaa hehtaariohaiset analyysikustannukset.

Näytteenoton hehtaariohaiset kustannukset ovat korkeita suhteessa maksettavan tulosperusteisen korvauksen määrään. Mikäli tuki sisällytettäisiin EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan, näytteenoton kustannukset säilyisivät edelleen korkeina, sillä näytteenoton skaalaamisessa isommalle pinta-alalle ei ole saavutettavissa merkittäviä kustannushyötyjä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää, että asetuksessa tuodaan esille kielletyt fosforiluvun alentamiskeinot, kuten muokkaaminen talviaikaan, maanpinnan vaihtaminen tai kuorinta. Mikäli toimenpiteitä ei rajata, on mahdollista, että tukea maksetaan vesiensuojelun kannalta haitallisista toimenpiteistä. Kiellettyjen toimenpiteiden toteutumista voitaisiin seurata viljelijän toimittamien viljelymuistiinpanojen avulla.

Tulosperusteisen tuen valvonta tulisi eriyttää muusta tukivalvonnasta. Tuen maksua ei suoritettaisi, mikäli lohkoilla toteutettaisiin kiellettyjä toimenpiteitä. Avustus tulisi maksaa kokonaisuudessaan vasta kokeilun päätyttyä kolmen vuoden kuluttua, jotta hallinnollisesti raskailta takaisinperinnöiltä voidaan välttyä.

Tuen pilotointiin osallistuvilla viljelijöillä on tarpeen tuottaa tietoa vesiensuojelun kannalta hyvistä pellon fosforiluvun alentamiskeinoista. Lisäksi on syytä koota tutkimustietoa erityisesti peltojen pH-arvoa nostavien maanparannusaineiden vaikutuksista peltojen fosforilukuihin.

Tuen hakijoiden ilmoittamat tiedot on pystyttävä tarkistamaan luotettavasti ja tästä syystä Lounais-Suomen elinvoimaketuksessa viljelijöiden tukihakemuksia käsittelevän virkahenkilön on saatava käyttöönsä Ruokaviraston Tukisovellus.

Pykäläkohtaiset kannanotot:

2 §:n 2 momentissa säädettäisiin nykyisen KEHA:n roolista maksatuksessa ja takaisinperinnässä. Jos tukijärjestelmä toteutetaan valtiokonttorin valtionavustusjärjestelmässä, ei KEHA:n roolia tarvita maksatukseen ja takaisinperintään. Maksatus ja takaisinperintä voidaan todennäköisesti tehdä kustannustehokkaammin elinvoimakeskuksen sisäisesti.

3 §:n Pellon määritelmää tulisi tarkentaa. Sisältyykö peltomääritelmään myös esimerkiksi monimuotoisuusalat, joiden tarkoituksena on muu kuin varsinainen suora sadontuotanto myyntiin tai omaan käyttöön?

3 § Pintamaasta otettujen maanäytteiden lisäksi olisi tarpeellista ottaa myös vastaavat, koko muokkauskerroksesta (noin 0–20 cm) otetut näytteet fosforianalyysijä varten vertailuaineiston saamiseksi.

6 § Tarkennuksena, että toimenpiteitä ei saa aloittaa ennen elinvoimakeskuksen myönteistä tukipäätöstä.

6 § Viljavuusanalyysit on kytkettävä lohkonumeroihin ja lohkonumerot tulee ilmoittaa standardimuodossa (10 numeroa, ei väliviivoja)

6 § 4) kohtaan tulisi kirjata, että voimassa oleva viljavuusanalyysi voi olla enintään 5 vuotta vanha. Viljelijätuissa ehdollisuuden eli lannoituksen pohjana voi olla enintään 10 vuotta vanha maanäyte. Kun tila on sitoutunut ympäristökorvaukseen, viljavuustutkimus voi olla enintään 5 vuotta vanha.

6 § 2) kohdassa mainittu tilan sijaintikunta ei ole avustuksen myöntämisen kannalta oleellinen tieto. Oikeus avustukseen määräytyy peruslohkon sijainnin ja valuma-alueen perusteella.

Lisäksi ELY-keskus pitää tarkoituksenmukaisena, että pellon vuokrasopimus toimitetaan kirjallisena. Vuokrasopimuksen ohella tuenhakijan tulee toimittaa vuokranantajan kirjallinen suostumus kokeiluun ryhtymisestä.

6 § perusteella tukea voi hakea vain peruslohkolle. Tämä rajausta ei kuitenkaan ole kaikilta osin tarkoituksenmukainen. Tuen hakemisen mahdollisuus tulisi ulottaa myös kasvulohkoihin, sillä fosforiluku sekä fosforiluvun alentamiseen soveltuvat keinot voivat vaihdella kasvulohkoittain. Lisäksi tuenhakija ei välttämättä halua sisällyttää koko peruslohkoa kokeiluun. Kasvulohkojen pinta-alat voivat normaalissa tilanteessa muuttua vuosittain kolmen vuoden aikana, mutta avustusta myönnettäessä voitaisiin vaatia, että kasvulohkojen sijainti ja pinta-ala pysyvät muuttumattomana kokeilun ajan.

7 § ”..muut tarpeelliset analyysit voidaan todentaa”, analyysijä ei todenneta ja mitä ovat muut tarpeelliset analyysit?

7§:ssä todetaan, että avustuksen myöntäminen perustuu kokonaisharkintaan sekä pellon fosforipitoisuuden, viljelykäytön ja sijainnin arviointiin. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan viljelykäyttö tulisi poistaa valintakriteereistä. Avustuksen myöntämisen tulisi perustua

ensisijaisesti fosforipitoisuuteen ja eroosioherkkyyteen. Valintakriteerien yksinkertaisuus ja yksiselitteisyys ovat keskeisiä viranomaispäästösten perusteltavuuden ja mahdollisten valitusprosessien kannalta. Selkeät ja objektiivisesti arvioitavat kriteerit tukevat päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja oikeusvarmuutta.

9 §:ään tulisi lisätä: "Tuenhakijalle ei ilmoiteta näytteenoton sijaintitietoja." Näin voitaisiin minimoida näytteenottopisteisiin liittyvät manipulointiyritykset ja varmistaa mahdollisimman puolueeton ja oikea näytteenotto.

10 §:ssä viranomaiselle ilmoitettavat viljelytoimet ja fosforilukua alentavat toimet tulisi avata asetukseen tarkemmin. Tarvittavat ilmoitettavat tiedot ovat peltolohkon tunnus, kasvulohkotunnus ja pinta-ala, tiedot mahdollisesta lannoituksesta, muokkaus- ja kylvöpäivämäärä, kasvinsuojelutoimenpiteet, sadonkorjuupäivämäärä ja selostukset mahdollisista muista toimenpiteistä loholla päivämäärineen.

10 §:ssä tulisi täsmentää viljelytoimien ja fosforilukua alentavien toimien ilmoitusajankohdat ja -tavat. Onko esimerkiksi tarkoitus pyytää vuosittaiset lohkokortit ja perustetaanko viljelytoimien osalta jokin tallennuspaikka, minne tieto kerätään. Kerätyn tiedon käyttötarkoitus on myös syytä kertoa.

Asetusluonnoksessa ei ole mainintaa asiakirjojen säilytysvelvoitteesta. Yleensä tulee määritellä, miten pitkään asiakirjoja tulee säilyttää viimeisen maksatuksen jälkeen.

Asetusmuistiosta:

s. 3. "Lisäksi budjettiriihessä 9/2024 on sovittu, että hallitus edistää maatalouden ravinneomavaraisuutta ja tehostaa Saaristomeren puhdistumista tukemalla ravinteiden kierrätystä alueen ravinnetilanteen kannalta järkevällä tavalla erityisesti biokaasuhankkeiden yhteydessä." Tämä kappale ei viittaa tämän asetuksen alaisen toimintaan.

s. 4 Perustelumuistion mukaan avustettavien hankkeiden valinnan pääkriteerinä on se, missä määrin niiden toteuttaminen tuottaa todennettavia tai laskennallisia positiivisia ympäristövaikutuksia suhteessa käytettyyn rahoitukseen. Kyseisen hankkeen aikana ei kuitenkaan ole saavutettavissa merkittäviä ympäristöhyötyjä, sillä pellon fosforiluku ei välttämättä laske kolmessa vuodessa lainkaan. Rahoituksen kustannushyötysuhteeseen tulisi laskea myös hankkeen hallinnolliset kustannukset, jotka saattavat näytteenoton vuoksi kasvaa hyvin suuriksi.

s. 10 4 § perusteluiden ensimmäisen kappaleen lopussa on ristiriitainen kohta: "Tämän todentamisessa hyödynnetään tilan omia, korkeintaan 5 vuotta vanhoja, analyysituloksia maanäytteistä, jotka on otettu muokkauskerroksesta ja jotka viljelijä ilmoittaa avustushakemuksessa." Varsinais-Suomen ELY-keskus huomauttaa, että avustuksen määrän todentamisessa ei hyödynnetä tilan omia analyysituloksia, vaan avustuksen määrä määräytyy viranomaisen ottamien maanäytteiden perusteella. Kokeiluun mukaan pääseminen tapahtuu viljelijän omien maanäytteiden perusteella.

s. 10. "Käytännössä valtionapuviranomainen voi käyttää esimerkiksi Haeavustuksia.fi verkkopalvelua. Se kokoaisi asioinnin yhteen paikkaan." Haeavustuksia.fi - verkkosivusto on tuen hakijan käyttämä verkkopalvelu. Valtionapuviranomainen voi

asioinnin toteuttamiseen käyttää esimerkiksi Valtiokonttorin tarjoamia valtionavustuspalveluita. Mikäli viranomaisen käyttämä asiointipalvelu halutaan yksilöidä, kyseessä on hallinnoivastuksia.fi -verkkosivusto.

Olli Madekivi
Ylijohtaja

Mikko Jaakkola
Johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu USPA-asianhallintajärjestelmässä

Tämä asiakirja KEHA/28670/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/28670/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Jaakkola Mikko j 06.10.2025 12:09

Ratkaisija Madekivi Olli 06.10.2025 12:17